

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
í t é l e t e**

Az ügy száma: Pfv.IV.21.348/2018/7.

A tanács tagjai:

Dr. Baka András a tanács elnöke

Dr. Pataki Árpád előadó bíró

Dr. Kovács Zsuzsanna bíró

A felperes:

Magyar Helsinkai Bizottság (1054 Budapest, Bajcsy-Zsilinszky út 36.38. I/12.)

A felperes képviselője:

dr. Győző

Gábor ügyvéd

Az alperes:

Miniszterelnöki Kabinetiroda (1055 Budapest, Kossuth Lajos tér 1-3.)

Az alperes képviselője:

dr.

Kovátsits László ügyvéd

A per tárgya:

Személyiségi jog megsértése

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél:

Az alperes

A másodfokú bíróság neve és a jogerős határozat száma:

Fővárosi Ítéltábla 32.Pf.20.380/2018/5-II.

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma:

Fővárosi Törvényszék 31.P.23.654/2017/27.

Rendelkező rész

A Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

Kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 50.000 (ötvenezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

A le nem rótt 200.000 (kettőszázezer) forint eljárási illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

I n d o k o l á s

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

- [1] A felperes közhasznú egyesület, amelynek célja a menekülők, az oltalomra szoruló külföldiek és a fogvatartottak, valamint a demokratikus jogállam intézményrendszerének védelme,

tevékenységi köre jogvédő tevékenység, menedékkérőknek, menekülteknek és hontalanoknak ingyenes jogi segítséget nyújt. Az alperes minisztériumnak minősülő önálló költségvetési szerv.

- [2] A felperes „A Magyar Helsinki Bizottság álláspontja a kormány fizikai határárral kapcsolatos büntetőjogi törvénymódosításairól” címmel állásfoglalást adott ki, amely internetes honlapján is megjelent. Az állásfoglalás 1. pontja azt tartalmazta, hogy a menekültek büntethetőségének előfeltétele a nemzetközi védelmi igényről való döntés. Rögzítette, hogy a menekültek helyzetére vonatkozó, Genfben 1951. július 28-án elfogadott egyezmény 31. cikke tiltja a menekülők büntetését, ha közvetlenül olyan országból lépnek be jogellenesen, amelyben életük vagy szabadságuk veszélyeztetve van, ha a hatóságoknál haladéktalanul jelentkeznék és megindokolják jogellenes belépésüket. Az állásfoglalás az 3. pontban úgy fogalmaz, hogy „Az Európai Unió Bíróságának gyakorlata alapján aggályosnak tekinthető a jogellenes belépéssel kapcsolatos súlyos jogkövetkezmények alkalmazása. A büntetőjogi eszközöket, különösen a szabadságvesztést csak akkor lehet „bevetni”, ha egy személyt már kiutasítottak, azonban az új szabályozás szerint a menekülők már a határzár megsértésével bűncselekményt követnek el.”
- [3] A felperes több esetben jogvédelmet nyújtott a menekültügyi eljárásokban, és fizikai határzár tiltott átlépése miatt indult büntetőeljárásban is.
- [4] Az alperes 2017. szeptember 28-án nyilvánosságra hozta a kormány megbízásából készített „Nemzeti konzultáció a Soros-tervről” című kérdőívet. Azt az alperes nyomtatott formában körülbelül 8 millió szavazásra jogosult állampolgár részére kézbesítette, emellett a kérdőív interneten is elérhető és kitölthető volt. A kérdések megjelentek különböző napilapokban, internetes felületeken is.
- [5] A kérdőív 5. pontja az alábbiakat tartalmazta:
„Soros György azt is el akarja érni, hogy a migránsok enyhébb büntetést kapjanak az általuk elkövetett bűncselekményekért.”E mondat alatt külön bekezdésben, kisebb betűszedéssel és sötét (kék) színű háttérrel elkülönült magyarázatként egyebek mellett a következő szöveg olvasható:
„Soros György jelentős összegekkel támogat olyan szervezeteket, amelyek segítik a bevándorlást és védik a törvénytelenégeket elkövető bevándorlókat. Ilyen például a Helsinki Bizottság, mely határzár tiltott átlépése kapcsán azzal érvelt, hogy „aggályosnak tekinthető a jogellenes belépéssel kapcsolatos súlyos jogkövetkezmények alkalmazása.”

A kereseti kérelem és ellenkérelem

- [6] A felperes módosított keresetében annak megállapítását kérte, hogy az alperes megsértette a jóhírnév védelméhez fűződő személyiségi jogát azzal, hogy a „Nemzeti konzultáció a Soros-tervről” című kiadványában azt a valós tény, miszerint a felperes a határzár tiltott átlépése kapcsán azzal érvelt, hogy aggályosnak tekinthető a jogellenes belépéssel kapcsolatos súlyos jogkövetkezmények alkalmazása – abban a hamis színben tüntette fel, hogy a felperes el akarja érni azt, hogy a migránsok enyhébb büntetést kapjanak az általuk elkövetett bűncselekményekért, és védi a törvénytelenégeket elkövető bevándorlókat. A megállapítás mellett kérte az alperes eltiltását a további jogsértéstől, a sérelmezett állításokat tartalmazó kiadvány további felhasználásától, továbbá kérte azt is, hogy a nyomtatott formában készült kiadvány-példányok megsemmisítését rendelje el a bíróság. Elégtétel adásaként azt kérte, hogy az alperest kötelezzék arra, hogy az MTI Országos Sajtószolgálat útján saját költségére megjelentett közleményben fejezze ki sajnálkozását a megállapított jogsértésért, ezt a közleményt pedig minden olyan személy részére a saját költségén juttassa el, akiknek a konzultációs kérdőívet is megküldte. Kérte továbbá az alperest a jogsértés miatt 8.000.000 forint sérelemdíj megfizetésére is kötelezni, továbbá perköltségben marasztalni.

- [7] Előadása szerint a perbeli közlések azért sértik a jóhírnevét, mert nem tartalmazza valójában a közlés a tevékenységével érintett védett személyi kört és a védelem tárgyát sem. Nincs olyan tevékenysége, amely alapján törvénytelenégeket elkövető bevándorlókat védene, védelmet kifejezetten a nemzetközi menekültügyi egyezmények alapján nyújt, és nem általában védi a törvénytelenégeket elkövető bevándorlókat. Álláspontja szerint az 5. kérdés első mondata szoros összefüggésben van a közvetlenül a felperesre vonatkozó közléssel, így a szöveg értelmezése alapján arra lehet következtetni, hogy a felperes is bármilyen migráns által elkövetett bűncselekmény elkövetése esetén enyhébb büntetést szeretne elérni. Közölte, hogy jogvédő szervezetként a megfelelő működéséhez elengedhetetlen a hitelesség. A felperes szerint a sérelmezett közlés alkalmas hátrányos társadalmi megítélés kiváltására, a felperes társadalmi funkciója jelentős megnehezítésére. Előadása szerint az alperes a felperes állásfoglalásának szövegének egy részét kiragadta a szövegkörnyezetéből, a valóságot szándékosan hamis színben tüntette fel, és azt a hamis látszatot keltette, hogy általában a migránsok által elkövetett minden bűncselekménnyel kapcsolatban enyhébb büntetést szeretne elérni.
- [8] Az alperes ellenkérelmében a kereset teljes elutasítását és a felperes perköltségben való marasztalását kérte. Álláspontja szerint az alkalmazott közlések ténszerűek voltak, megfeleltek a valóságnak. Másodlagosan előadta, hogy a kifogásolt közlések véleménynyilvánításnak minősülnek egy nagy közérdeklődésre számot tartó vitában. Előadta, hogy nem tett olyan állítást, hogy a felperes enyhébb büntetést kívánna elérni a migránsok által elkövetett bűncselekményekért, az 5. kérdés első mondata teljes mértékben elkülönült a felperesre vonatkozó résztől, annak alanya Soros György, a felperes érintettsége hiányzik. Ténykérdés, hogy a felperes védi a törvénytelenégeket elkövető bevándorlókat, mert a felperes 2017-ben is 2800 menekülő bevándorlónak nyújtott ingyenes segítséget, és emellett a tiltott határátlépés miatt indult büntetőeljárásokban és polgári eljárásokban is jogi képviselőt látott el, illetve 2015-ben közérdekű keresetet nyújtott be a migránsok zaklatása miatt egy önkormányzat (Budapest VIII. kerület) ellen. Ha pedig a migránsok között terroristák is voltak, akkor ezen személyek képviselőjében is eljárat.
- [9] Az alperes hivatkozott a felperes alapszabályára, amely értelmében nemcsak menekültügyben, hanem polgári és büntetőügyben is jogvédelmet nyújt, ezért tevékenysége értelmezhető úgy, hogy védi a törvénytelenégeket elkövető bevándorlókat. Ehhez képest a kiadványban tett közlés a felperes által is elismert valós tényekből levont következtetés. Az alperes előadta azt is, hogy a sérelmezett közlések nem alkalmasak a felperes jóhírnevének megsértésére, és nem gyakoroltak olyan hatást, amely a társadalom oldaláról kedvezőtlen megítélést váltott volna ki a felperes irányába. Álláspontja szerint a felperes gyakorlatilag a közéleti szereplőkkel esik azonos megítélés alá, egy fontos közügy kapcsán kifejtett bírálatot túrníe kell. Az alperes hangsúlyozta, hogy állami szervként is joga van a véleménynyilvánítás szabadságához.

Az első- és másodfokú ítélet

- [10] Az elsőfokú bíróság a felperes keresetének részben adott helyt. Megállapította, hogy az alperes megsértette a felperes jóhírnév védelméhez fűződő személyiségi jogát azzal, hogy a „Nemzeti konzultáció a Soros-tervről” című kérdőív 5. kérdés tételmondata alatt – az ahhoz kapcsolódó kérdés előtt – közölt magyarázatban a valóságot hamis színben feltüntetve állította a felperesről, hogy „... védik a törvénytelenégeket elkövető bevándorlókat” ... a határozat tiltott átlépése kapcsán azzal érvelt, hogy „aggályosnak tekinthető a jogellenes belépéssel kapcsolatos súlyos jogkövetkezmények alkalmazása.” A felperest eltiltotta a további jogsértéstől. Kötelezte, hogy írásbeli nyilatkozatban fejezze ki a jogsértés miatt sajnálkozását, és e nyilatkozatát – az ítélet rendelkező részének jogsértést megállapító fenti

rendelkezésével együtt, a felek nevének megjelölése mellett – hozza nyilvánosságra az MTI Országos Sajtószolgálat útján. Kötelezte, hogy fizessen meg a felperesnek 2.000.000 forint sérelemdíjat, továbbá 127.000 forint perköltséget. A le nem rótt 480.000 eljárási illetékről úgy rendelkezett, hogy azt az állam viseli. Ezt meghaladóan a felperes keresetét elutasította.

- [11] Az elsőfokú bíróság ítéletének indokolásában a valóságot hamis színben való feltüntetését olyan magatartásként írta le, amely a valóságot nem az annak teljes körű megismeréséhez szükséges módon mutatja be, ennek folytán az érintettől alkotott értékítélet tévessé válik.
- [12] A kérdőív 5. kérdése első mondata kapcsán megállapította, hogy az a felperesre vonatkozó közlést nem tartalmaz. Megállapította, hogy a magyarázatban szereplő első szövegrész a bevándorlás segítésére vonatkozó kijelentést a felperes nem kifogásolta. A „védi a törvénytelenéseket elkövető bevándorlókat” kitételt az elsőfokú bíróság úgy értékelte, hogy az valós tény hamis színben való feltüntetésének minősül. Kiemelte, hogy az átlagolvasó számára ez úgy értelmezhető, hogy a felperes a törvénytelenéseket elkövetőket, törvényteleneséget pártoló és védő szervezet lenne, miközben a valóságban, megállapítása szerint a felperes nem általában védi a törvénytelenéseket elkövető bevándorlókat, hanem mint jogvédő szervezet egy meghatározott nemzetközi egyezményekben deklaráltan védelmet élvező körnek biztosít jogvédelmet. A kifogásolt bemutatás az elsőfokú bíróság szerint a felperes számára sértő is, mert az átlagolvasóban megütközést, felháborodást válthat ki az ilyen tevékenység.
- [13] Az elsőfokú bíróság a bizonyítékok értékelése körében kifejtette, hogy a felperes által kezdeményezett közérdekű kereset célja nem a törvényteleneséget elkövetők védelme, hanem az egyenlő bánásmódról szóló törvény szabályainak betartatása (betartatása) volt. Ehhez képest pedig az alperes alaptalanul hivatkozott arra, hogy a magyarázat a valóságnak megfelel, mert a felperes tevékenységének lényegi célja nem általában a törvénytelenéseket, bűncselekményeket elkövetők védelme volt, hanem azoknak való jogi segítségnyújtás, akiket nemzetközi egyezmények alapján védelem illet vagy illethet.
- [14] A kifogásolt harmadik kitétel kapcsán úgy foglalt állást, hogy az alperes az eredeti szövegből kiragadott szövegrészt oly módon idézte, hogy annak az eredeti szöveg jelentésétől, mondanivalójától eltérő tartalmat adott, alkalmas volt a kérdőív arra, hogy az olvasókban a felperesről és tevékenységéről a valóságtól eltérő képet alakítson ki. A valóságban a felperes álláspontjával ellentétes tartalom jelent meg Az elsőfokú bíróság megállapítása szerint a felperes a menekültek, a menedékkérők esetében tartja aggályosnak a büntetőjogi következmények alkalmazását. Megállapítása szerint a felperes tevékenysége alapvetően nem a szabálysértési, vagy büntető ügyekben való képviselete, továbbá a felperes nem általában lép fel bűncselekményt elkövető bevándorlók érdekében. Az elsőfokú bíróság ezt a közlést is sértőnek értékelte, mert alkalmas arra, hogy megütközést keltsen a kérdőív olvasójában a felperes olyan bemutatása, amely szervezatként a bevándorlók túlzott, büntetőjogi pozitív diszkriminációját kívánná elérni. Az elsőfokú bíróság szerint a felperesre nézve sértő a tevékenységét olyan színben beállítani, hogy ő a törvényteleneségek pártolója lenne, mindez alkalmas a jogvédő tevékenység hiteltelenítésére, ezáltal sérti a felperes jóhírnevét.
- [15] Az elsőfokú bíróság az alperes védekezésével kapcsolatban kifejtette, hogy a véleménynyilvánítás szabadsága az alperes részéről nem terjedhet ki arra, hogy a felperes valós szakmai tevékenységét megkérdőjelezze, hiteltelenítse. Az elsőfokú bíróság szerint a kifogásolt kitételek nem véleménynyilvánítások, hanem tényállítások voltak. Az elsőfokú bíróság azt az elvárhatósági mércét fogalmazta meg az alperes irányába, hogy a közhatalmat gyakorló állami szervtől elvárható, hogy kérdőívek közzététele előtt megfelelően tájékozódjék. Az alperes ismerte a felperes valós tevékenységét, ismerte az idézett állásfoglalást, nem járt el kellő gondossággal. Az elsőfokú bíróság rögzítette azt is, hogy az alperes az állam végrehajtó hatalmának szerve, az Alaptörvényben biztosított jogok őre és

védője, de nem ezen jogok közvetlen jogosultja. Az elsőfokú bíróság szerint közhatalmi szervként nem hivatkozhat eredménnyel arra, hogy közlése a közügyekkel összefüggő véleménynyilvánítás szabadsága, védelme alatt áll.

- [16] A jogkövetkezmények körében az elsőfokú bíróság indokolta a további jogsértéstől való eltiltást, ugyanakkor a megsemmisítésre irányuló kérelmet elutasította, mert a kérdőív egy kérdéséhez kapcsolódó jogsértő tartalom álláspontja szerint nem indokolja a teljes kérdőív megsemmisítését. Elégtétel adása körében elegendőnek találta az ítélet jogsértést megállapító rendelkezésének és a sajnálkozást kifejező nyilatkozatnak az MTI Országos Sajtószolgálat útján történő nyilvánosságra hozatalát. Mellőzte a jogsértés megállapításának minden háztartásba történő eljuttatását. Ebben a körben külön rögzítette, hogy a bíróság nincs kötve az elégtétel adása körében a konkrét kereseti kérelemhez az elégtétel adásának formáját illetően.
- [17] Az elsőfokú bíróság a sérelemdíjról mérlegeléssel határozott, azt 2.000.000 forintban találta alaposnak. Ebben a körben értékelte a jogsértés súlyát, a felróhatóság mértékét és a jogsértés felperesre gyakorolt hatását. Mérlegelés körébe vonta, hogy a jogsértő tartalom egy fontos, a társadalom egészét érintő közéleti vita kapcsán jelent meg, a jogsértő közlemény széles társadalmi nyilvánosságot kapott. Azt is értékelte ugyanakkor, hogy a felperes közéleti szereplőként az őt ért negatív tartalmú közlések megválaszolására, cáfolatára maga is széles lehetőséggel bír, ezáltal a sérelem részben ilyen módon orvosolható. Az összes körülményre tekintettel úgy ítélte meg, hogy nagyobb mértékű milliós nagyságrendű sérelemdíj alkalmas a megfelelő reparációra.
- [18] A felperes és az alperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érintette, fellebbezett rendelkezéseit részben megváltoztatta, és azt állapította meg, hogy az alperes megsértette a felperes jóhírnevét azzal, hogy a „Nemzeti konzultáció a Soros-tervről” című kérdőív 5. kérdésében azt a valós tény, miszerint a felperes a Büntető Törvénykönyv határozott tiltott átlépésével kapcsolatos módosítása tekintetében az Európai Unió Bíróságának gyakorlatára hivatkozva azzal érvelt, hogy aggályos a jogellenes belépéssel kapcsolatos súlyos jogkövetkezmények alkalmazása, abban a hamis színben tüntette fel, miszerint a felperes azt kívánná elérni, hogy a migránsok másoknál enyhébb büntetést kapjanak az általuk elkövetett bűncselekményekért. Megállapította azt is, hogy az alperes megsértette a felperes jóhírnevét azzal is, hogy azt a valós tény, miszerint a felperes menedékkérők, menekültek jogvédelmét érdekében is fellép, abban a hamis színben tüntette fel, hogy a törvénytelenégeket elkövetőket védi. A másodfokú bíróság elégtétel adásaként arra kötelezte az alperest, hogy 15 napon belül az ítélet jogsértést megállapító rendelkezését a felek megjelölése mellett hozza nyilvánosságra az MTI Országos Sajtószolgálat útján és 30 napig tegye közzé a www.kormany.hu internetes oldal címlapján. Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta. Megállapította, hogy a le nem rótt 640.000 forint fellebbezési illetéket az állam viseli. Úgy rendelkezett, hogy a felek a másodfokú perköltségeiket maguk kötelesek viselni.
- [19] A másodfokú bíróság összességében úgy foglalt állást, hogy a felperes fellebbezése részben volt alapos, az alperes fellebbezése pedig nem volt alapos. A jogerős ítélet szerint az elsőfokú bíróság a tényállást helyesen állapította meg, és ezt a másodfokú bíróság is irányadónak tekintette. A migráns, illetve a bevándorló, valamint a menedékkérő, menekültek fogalma között történő különbségtétel tekintetében megállapította, hogy a megítélés szempontjából közömbös, hogy ezek között milyen különbséget tesz az átlagolvasó. Ezek a kifejezések ugyan nem azonos tartalmúak, de sokak számára ezek a fogalmak a tapasztalataik vagy elképzeléseik alapján összemosódnak.
- [20] A jogerős ítélet indokolása alapelveként rögzítette, hogy az alperes a kormányzati kommunikáció egyik felelős szerveként az államhatalom részeként nyilvánult meg a kérdőíven keresztül. Ebben a körben rögzítette, hogy az Alaptörvény alapján alapvető jogok

védelme az állam kötelezettsége. Ebből következik, hogy a véleménynyilvánítás szabadsága, mint alkotmányos alapjog gyakorlásának lehetősége a közhatalom számára nem biztosított. Rögzítette, hogy az állam az alapvető jogoknak nem jogosultja, hanem a kötelezettje, és a közhatalmat a valóságnak megfelelő tájékoztatás és az alapvető jogok védelme alatt álló személyiségi jogok tiszteletben tartásának kötelezettsége terheli. Ehhez képest a jogerős ítélet szerint az alperes nem hivatkozhat arra, hogy a kormány nevében tett hivatalos kommunikációja során tett nyilatkozatai a közügyekkel összefüggnek, akkor azok a véleménynyilvánításhoz fűződő jogra tekintettel elsőbbséget élveznek az érintett magánszemély vagy társadalmi szervezet személyiségi jogaival szemben. Ehhez képest a jogerős ítélet szerint nincs olyan alapjogi mérlegelésnek sem helye, amely összemérné az alperes véleménynyilvánításhoz való jogát a felperes jóhírnév védelméhez fűződő jogával.

- [21] A másodfokú bíróság úgy foglalt állást, hogy a jóhírnév sértő jelleg vizsgálatánál az egész kérdőívet figyelembe kell venni, mert a kifogásolt szövegrészt a címzettek a közlés körülményeire és belső összefüggéseire tekintettel értelmezték, és figyelembe kell venni az egész értelmezési környezetet is.
- [22] Külön kiemelte a jogerős ítélet azt, hogy a konzultációs kiadvány a műfaját tekintve nem sajtótermék, abban nem nyílik lehetőség az eltérő álláspontok megjelenítésére. Ehhez képest a véleménynyilvánítás szabadsága és a sajtószabadság kapcsán született alkotmányossági megfontolások a közhatalom ilyen jellegű megnyilvánulásaira nem alkalmazhatók, ehhez képest az egyének jogvédelme az ilyen beavatkozásokkal szemben hangsúlyosabb értékelést kell, hogy kapjon.
- [23] A jogerős ítélet értékelése szerint a tételmondatok és magyarázatok miniszterelnöki kísérlévelre is figyelemmel a kormányzat a hatalom hivatalos tényszerű tájékoztatásaként hatnak. A címzett jelentős része ezért a kifogásolt részleteket a nem Soros György, illetve a felperes tevékenységére vonatkozó véleményként értelmezhetik, hanem a felperes által tett kijelentés, illetve felperes céljai, tevékenysége tartalmára vonatkozó tényállításként. Általánosságban ezért nem találta elfogadhatónak azt az alperesi érvelést a jogerős ítélet, hogy a perbeli kifogásolt részletek olyan vélemények lennének, amelyeknek tényalapjuk van.
- [24] Miután pedig a felperes valós tények hamis színben való feltüntetését állította, alapvetően azt kellett vizsgálni, hogy az alperes a tények csoportosításával, elhallgatásával a valóságot nem az annak teljes körű megismeréséhez szükséges módon közölte-e, és ezáltal a felperesről a valóságtól eltérő, a társadalom hátrányosabb megítélésére alkalmas, általa sérelmezett kép, információ keletkezhetett-e vagy sem.
- [25] A konzultáció célját, szerepét elemezve a jogerős ítélet arra az álláspontra helyezkedett, hogy a kormányzati kommunikációban közismerten politikai ellenfélnek tekintett személyhez (Soros György), illetve az általa támogatott szervezetekhez kötött, sokszor negatív színezetű tételmondatokkal kapcsolatos állásfoglalást kívánt kiváltani. Mindezekre figyelemmel olyan formában jelennek meg, mintha azokkal a kormány saját politikájának helyességéről kívánná a címzetteket meggyőzni, saját elképzeléseinek politikai legitimitását kívánná megerősíteni. A kiadványt a jogerős ítélet sokkal inkább a kormány politikai marketing eszközeként tekintette, politikai reklámként értékelte, minthogy ő az alperes által hivatkozott véleménynyilvánítás, a kormányzat közügyekkel kapcsolatos álláspontjának rögzítésére szolgálna. A jogerős ítélet szerint a közlés körülményeinek összefüggésére figyelemmel az ilyen kiadvánnyal szemben fokozottan támasztható az a követelmény, hogy ne legyen megtévesztő, ne tartalmazzon homályos, félreérthető, magánszemélyek vagy társadalmi szervezetek jóhírnevének sérelmére alkalmas elemeket.
- [26] Mindehhez képest vizsgálati szempontként a jogerős ítélet azt rögzítette, hogy a címzettek körére és a rendkívüli példányszámra is tekintettel nem azt kellett szem előtt tartani, hogy lehet-e a szövegnek olyan tartalmat tulajdonítani, ami nem jogsértő. Éppen ellenkezőleg, ilyen széles címzetti körre és a kéretlen eljuttatásra is figyelemmel, az érintettre méltányos

értelmezés követelménye kerül előtérbe, vagyis azt kellett vizsgálni, hogy van-e a szövegnek a felperesre sértő értelmezése, amelyre okszerűen lehet jutni. A jogerős ítélet szerint ezért fokozottabb jelentősége van a szöveg világosságának és egyértelműségének is.

- [27] A jogerős ítélet mindezen szempontok figyelembe vételével úgy foglalt állást, hogy az elsőfokú bíróság helytállóan következtetett arra, hogy a kiadvány 5. pontja a felperesre sértően valós tényeket tüntetett fel hamis színben. A jogerős ítélet szerint a tételmondat is vonatkoztatható a felperesre, tekintettel arra, hogy a kormányzat álláspontja szerint az úgynevezett Soros tervet az általa támogatott szervezeteken keresztül kívánja megvalósítani. Ehhez képest a tételmondat értelmezhető akként, hogy Soros György egyebek között a felperesi társadalmi szervezeten keresztül kíván egyfajta pozitív diszkriminációként másoknál enyhébb büntetést elérni a törvénytelenégeket elkövető migránsoknak. A magyarázat és a tételmondat közötti kapcsolat logikailag is levezethető, nemcsak grafikai úton. A jogerős ítélet szerint az összefüggés mondatok gondolati felépítése, egymásutánisága, az „ilyen pl.” kifejezéssel történő összekapcsolásán keresztül is megvalósul. A jogerős ítélet tehát arra a következtetésre jutott, hogy az 5. pont egészét vizsgálva a felperes is érintettjévé válik a tételmondatnak.
- [28] A jogerős ítélet álláspontja mindezek alapján az volt, hogy a kérdéssor 5. pontja és a felperes állásfoglalására vonatkozó idézet együttes vizsgálata, értelmezése alapján az olvasó okszerűen juthat arra a következtetésre, hogy Soros György és az általa támogatott felperesi szervezet másoknál enyhébben kívánja büntetni a bűnelkövető migránsokat.
- [29] Miután az alperes idézte a felperes állásfoglalását, nyilvánvalóan annak tartalmát is ismernie kellett, és az ténylegesen arra vonatkozott, hogy az Európai Unió Bírósága gyakorlatára hivatkozva a határázárallal összefüggő Btk. módosítás kapcsán aggályosnak tekintették a felperes részéről a menedékkérők, menekültek jogellenes határátlépésének súlyos szankcionálását. A jogerős ítélet megállapította, hogy ennek az állásfoglalásnak az idézett része szövegösszefüggéséből kiemelve került közlésre, csonkított módon, és a tételmondat alá helyezéssel a valóságot hamis színben tüntette fel. A felperes a jogerős ítélet szerint helyesen hivatkozott arra, hogy az álláspontját, mint egyfajta indokolatlan diszkriminációt mutatták be, mintha a felperes különleges státuszt kívánna adni a migráns bűnelkövetőknek. Ebből a jogerős ítélet arra a következtetésre jutott, hogy az alperes a felperes álláspontját, az állásfoglalásának valós részletét hamis színben tüntette fel, mintha a felperes azt kívánná elérni, hogy másoknál enyhébb büntetést kapjanak az általuk elkövetett bűncselekményekért a bevándorlók. Összességében arra a következtetésre jutott, hogy a felperest a tevékenységét felszínesebben ismerők előtt hátrányosabb színben tünteti fel a szakmai álláspont ilyen elvtelennek tűnő és a bűnelkövetőket kedvezően diszkrimináló bemutatása, ezért ez sértő tartalmat is hordoz. Minderre figyelemmel a jogerős ítélet szerint az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg a jóhírnév sértést.
- [30] A másodfokú bíróság kiemelte az alperesi fellebbezés kapcsán, hogy alapos és elemző olvasással ugyan feltárható a felperesre kedvezőbb értelmezés is, de a tételmondat megfogalmazása és a magyarázat tartalma a kettő közötti összefüggés nem világos és nem egyértelmű, az átlagolvasó számára nem könnyen érthető. A címzettek jelentős hányada a jogerős ítélet szerint nem elemzi a szöveget. A tételmondat, valamint a törvénytelenység védelmének kiemelése mellett okszerűen értelmezhető a tételmondat és a magyarázó szöveg a felperesre kedvezőtlenül a felperes által sérelmezett tartalommal.
- [31] A másodfokú bíróság egyetértett az elsőfokú bírósággal abban, hogy „védi a törvénytelenégeket elkövető bevándorlókat” szövegrészlet jóhírnevet sért. A közlés szövegösszefüggésére és okszerűen lehetséges értelmezésére figyelemmel ez a kijelentés a felperes menedékkérők, illetve menekültek jogvédelmét is ellátó valós tevékenységét abban a hamis színben tünteti fel, mintha a törvénytelenégeket elkövetőket védené. A jogerős ítélet szerint a címzettek jelentős része arra a következtetésre juthat, hogy a felperes tevékenysége

nem a menekültek, a menedékkérő jogainak, illetve más sérülékeny helyzetben lévők védelmére irányul, hanem olyan személyek védelmére – zömében –, akik a határátlépésen túl törvénytelenégeket követnek el. A jogerős ítélet szerint a nem vitásan a felperes ellátja olyan menedékkérők, menekültek jogvédelmét is, akik törvénytelenégeket követnek el, ez azonban a felperes tevékenységének nem a hangsúlyos eleme. A törvényteleniséget elkövetők védelmének külön hangsúlyozása a bűncselekmény enyhébb szankcionálásával összefüggő való tény hamis színben való feltüntetésével együtt a felperes tevékenységét, céljait illetően félreérthető állítás, a felperes hátrányosabb megítélésére alkalmas, és ebben az összefüggésben sértő tartalmat is hordoz a jogerős ítélet szerint.

- [32] A jogerős ítélet ugyanakkor indokoltan látta azt, hogy egyértelműen megjelenítse az ítélet rendelkező részében, hogy mely valós tények hamis színben való feltüntetése történt meg. Ezért a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság jogsértést megállapító rendelkezésének szövegezését megváltoztatta. Figyelembe vette a tételmondat tekintetében a felperes érintettségét, valamint azt összefüggésben vizsgálta a magyarázattal, a szövegezésben a jogsértés lényegét kifejező módon határozta meg a megállapítható jogsértést.
- [33] A jogerős ítélet megváltoztatta az elégtétel adás módjára vonatkozó rendelkezést, figyelemmel arra is, hogy a jogsértéssel arányosnak és szükségesnek látta az Országos Sajtószolgálat (OS) által kiadandó sajtóközlemény útján és az internetes honlapon (kormany.hu) történő együttes elégtétel adást is. Miután az alperes a rendelkezésre álló adatok alapján önálló honlappal nem rendelkezett, ezért a másodfokú bíróság a jogsértés megállapításának közzétételét az alperesi szerv által is használt www.kormany.hu felületen, a címlapon rendelte el 30 napos időtartamra. A kényszerített bocsánatkérésre vonatkozó rendelkezést (sajnálkozás kifejezésre juttatása) mint elégtételre alkalmatlan formát, mellőzte. Ezt meghaladóan a közlés súlyára, témájára és körülményeire is figyelemmel az elsőfokú bírósággal egyezően aránytalannak értékelte a jogsértést megállapító rendelkezés minden választott polgárhoz történő eljuttatását. Megállapítása szerint az elégtétel adásának ilyen formája amellet, hogy költsége is nyilvánvalóan jelentős 8.000.000 állampolgár esetén, nemcsak a felperest és az alperest érintené, hanem 8.000.000 állampolgár jogait is, akik közül sokan nem feltétlenül kívánnak a felek politikai elemektől sem független vitájának eredményéről ilyen formában értesülni.
- [34] A jogerős ítélet külön foglalkozott az elsőfokú bíróság által megállapított sérelemdíj összegével. A jogerős ítélet is úgy mérlegelte, hogy a sérelemdíj mértékét illetően az elsőfokú bíróság által felhozott indokok felülmérlegelésre nincs lehetőség. A jogerős ítélet szerint az elsőfokú bíróság ítélete híven tükrözi, hogy a közlés milyen közegben jelent meg, tükrözi az elkövetett jogsértés jelentős tárgyi súlyát, azt, hogy potenciálisan 8.000.000 választó polgár hoz juthatott el a konzultációs ív, helyesnek találta ugyanakkor azt a mérlegelési szempontot is helyes volt figyelembe venni, hogy a felperesnek lehetősége volt közismert szervezetként a konzultációs ívben foglaltakkal szemben nyilvánosság előtt védekezni.
- [35] Mindezekre figyelemmel tehát a másodfokú bíróság az elsőfokú ítéletet részben megváltoztatva, az elsőfokú bíróságtól eltérően határozta meg az elégtétel adás módját. Egyebekben helybenhagyta az elsőfokú ítéletet. Rögzítette, hogy a felperesi fellebbezés részbeni eredményessége nem érintette a pernyertesség-pervesztesség arányát.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

- [36] A jogerős ítélet ellen az alperes terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet, amelyben kérte a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és a kereset teljes elutasítását, továbbá perköltség megítélését. Megsértett jogszabályként megjelölte a Pp. 163. § (2) bekezdését, 164. § (1)

bekezdését, a 206. § (1) bekezdését, valamint a 221. § (1) bekezdését, továbbá az új Ptk. 2:44. §-át, 2:45. § (2) bekezdését, továbbá a 2:52. § (1) bekezdését. A „védi a törvénytelenéseket elkövetőket” fordulat kapcsán előadta, hogy jóhírnév-sértés akkor állapítható meg, ha a kérdéses kitétel (tényállítás) valótlan és egyben sértő tartalmat hordoz. Ennek kapcsán előadta, hogy a közlés valós tartalmú, a valóságot nem tünteti fel hamis színben, és nem hordoz sértő tartalmat. Ténykérdés, hogy a felperes eljár menekültek ügyeiben, azok büntetőeljárásai kapcsán is, sőt közérdekű keresetet terjesztett elő 2015-ben minden migráns nevében. Utóbb megállapításra került, hogy ebben az időben a migránsok között terrorista személyek is megfordultak.

- [37] A közlésnek az alperes szerint azért sincs sértő jellege, mert a felperes igen is támogatja a bevándorlókat, egyértelműen ilyen irányú tevékenységet is végez. Aki ismerte a felperes ilyen irányú tevékenységét és azzal azonosulni tudott, az a közlés hatására sem tántorodhat el attól, ha pedig a felperesnek saját társadalmi megítélésével van problémája, ezért nem az alperest terheli a felelősség.
- [38] Az alperes álláspontja szerint az is valós megállapítás, hogy a felperes „enyhébb büntetés elérésére” törekszik, ha pedig ez a közlés valóban többféleképpen értelmezhető, amint azt a jogerős ítélet is megállapította, akkor egyértelműen véleményről van szó. Az alperes fenntartotta azon álláspontját, hogy a konzultációs kérdőív 5. kérdéses, mint tételmondat nem a felperesre vonatkozik, annak alanya maga Soros György, annak tartalma mást hordoz, mint amilyen tartalmat annak a felperes tulajdonít. Az alperes értékelése szerint nincs azzal semmi probléma, hogy bizonyos személyek védelmét ellátó szervezet enyhébb büntetéseket szeretne elérni, az erre vonatkozó kitétel tehát valós tartalmú.
- [39] A felülvizsgálati kérelemben az alperes nem értett egyet a jogerős ítélettel abban, hogy a konzultációs íven szereplő szöveget szigorúbban kellene megítélni, mint bármely sajtótermék közléseit. Az alperes kifejezetten vitatta, hogy a konzultációs ív politikai marketing eszköz, illetve reklám lenne. Az alperes felülvizsgálati álláspontja szerint az alperest is megilleti, mint elkülönült kormány szervet a véleménynyilvánítás szabadsága, egyébként pedig tényszerűen tájékoztatott valós eseményekről. Miután az alperes egyik feladata éppen a politikai kommunikáció, ennek gyakorlása nem jelenthet jogsértést.
- [40] Külön is kifogásolta a sérelemdíj összegszerűségét a felülvizsgálati kérelem, figyelemmel arra, hogy a felperes számára adott volt a reagálás, a kommunikáció lehetősége, ténylegesen bekövetkezett hátrányt pedig a felperes nem tudott igazolni. Az alperes értékelése szerint a felperes a közszereplővel esik azonos jogi megítélés alá, sőt az átlagosnál jobban kell túrnie a tevékenységével kapcsolatos kritikát.
- [41] A felperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályában fenntartását kérte, perköltség megállapítása mellett. A felperes előadta, hogy tevékenységének nem hangsúlyos elemét képezi a büntetőeljárásokban vagy szabálysértési eljárásokban vállalt képviseleti tevékenység, ezért ennek hangsúlyozása hamis értelmezésre ad alapot. Álláspontja szerint a kérdéses kitételek sértő jellegénél azt kell figyelembe venni, hogy azok objektíve alkalmasak-e a felperes személyének megítélésének kedvezőtlen befolyásolására. Figyelembe kell azt is venni, hogy a konzultációs ív egy kormányzati szervtől érkezett meg az állampolgárokhoz, és annak célja pedig nyilvánvalóan az állampolgárok álláspontjának befolyásolása, orientálása volt.
- [42] A felperes egyetértett a jogerős ítélettel abban, hogy a tételmondat a magyarázattal együttesen vizsgálendő. Az a fordulat, mely szerint a felperes „enyhébb büntetés elérésére törekszik” igenis alkalmas lehet a felperes társadalmi megítélésének negatív befolyásolására – miközben a felperes kizárólag néhány büntetőeljárásban vállalt csak képviseletet, nem ez képezi tevékenységének lényegét. Egyetértett a jogerős ítélettel abban is, hogy a nemzeti konzultációs ívet nem lehet sajtótermékként értékelni, az alperes, mint közhatalmi szereplő jelenik meg az ügyben, valóban politikai marketinget folytatott. Az általános személyiségi

jogi szabályokat kell alkalmazni, miközben az alperest, mint közhatalmi szereplőt ténylegesen nem illeti meg a szabad véleménynyilvánításhoz való alkotmányos alapjog.

- [43] A felperes álláspontja szerint a sérelemdíj összegszerűsége az összes körülmény mérlegelésével helytállóan került megállapításra, csökkentésére nincs jogi lehetőség. Hangsúlyozta azt is, hogy az alperes nem törvényes képviselője a Magyar Államnak az adott ügyben, hanem a Magyar Állam apparátusának része.

A Kúria döntése és jogi indokai

- [44] A Kúria az alperes felülvizsgálati kérelmét nem találta alaposnak, és a jogerős ítéletet hatályában fenntartotta.
- [45] A Pp. 275. § (1) bekezdése szerint a felülvizsgálati eljárásban bizonyítás felvételének helye nincs. A Kúria a felülvizsgálati kérelem elbírálása során a rendelkezésre álló iratok alapján dönt. A (2) bekezdés értelmében a Kúria a jogerős határozatot csak a felülvizsgálati kérelem és a csatlakozó felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálhatja felül.
- [46] A felülvizsgálati eljárásban általánosan érvényesül a felülmérlegelés tilalma. Ez azt jelenti, hogy nincs helye a felülvizsgálati eljárásban a bizonyítékok ismételt értékelésének és egybevetésének. Ez alól kivételt csak az jelent, ha a korábbi mérlegelés kirívóan okszerűtlen, nyilvánvalóan iratellenes, vagy ellentétes a logika, a véleményalkotás elemi szabályaival. A jelen esetben ilyen körülményt a Kúria nem észlelt (BH1999.44., BH2013.119.)
- [47] A Ptk. 2:42. § (1) bekezdése szerint mindenkinek joga van ahhoz, hogy törvény és mások jogainak korlátai között személyiségét, így különösen a magán- és családi élet, az otthon, a másokkal való – bármilyen módon, illetve eszközzel történő – kapcsolattartás és a jóhírnév tiszteletben tartásához való jogát szabadon érvényesíthesse, és hogy abban őt senki ne gátolja. A (2) bekezdés szerint az emberi méltóságot és az abból fakadó személyiségi jogokat mindenki köteles tiszteletben tartani. A személyiségi jogok e törvény védelme alatt állnak. A 2:43. § d) pontja szerint a személyiségi jogok sérelmét jelenti különösen a becsület és a jóhírnév megsértése. A 2:44. §-a értelmében a közügyek szabad vitatását biztosító alapjogok gyakorlása a közéleti szereplő személyiségi jogainak védelmét szükséges és arányos mértékben, az emberi méltóság sérelme nélkül korlátozhatja. A 2:45. § (2) bekezdése szerint a jóhírnév megsértését jelenti különösen, ha valaki más személyére vonatkozó, és e személyt sértő, valótlan tényről állít vagy híresztel, vagy valós tényről hamis színben tüntet fel.
- [48] A következetes bírói gyakorlat értelmében a személyiségi jogi igény elbírálásánál alkalmazni kell a Legfelsőbb Bíróság által eredetileg sajtó-helyreigazítási eljárásokra nézve kidolgozott PK. 12. számú állásfoglalásában rögzített vizsgálati szempontokat. Ennek megfelelően a kifogásolt közleményt a maga egészében kell vizsgálni. A kifogásolt közléseket, kifejezéseket nem formális megjelenésük, hanem valóságos tartalmuk szerint kell figyelembe venni. A közlemény egymással összetartozó részeit összefüggésükben kell értékelni, és az értékelésnél tekintettel kell lenni a társadalmilag kialakult közfelfogásra is. A jogosult személyének megítélése szempontjából közömbös részletek, pontatlanságok, lényegtelen tévedések nem adnak alapot jogsértés megállapítására. Véleménynyilvánítás, értékelés, bírálat, valamint a társadalmi, politikai, tudományos és művészeti vita önmagában nem lehet jogsértés megállapításának alapja.
- [49] A Kúria szerint a PK. 12. számú állásfoglalásra figyelemmel helytállóan állapította meg a jogerős ítélet, hogy a „tételmondat” (a konzultáció 5. pontja) összefüggésben áll a magyarázatnak a felperest érintő részével, azaz ezeket valóban együttesen kell értékelni. Így pedig valóban egyoldalúan, mintegy negatív (elrettentő) példaként mutatják be a felperes tevékenységét, amellyel szemben nyilvánosan állást kell foglalni. Természetesen nem kizárt az, hogy a felperes szakmai állásfoglalását értelmezzék, magyarázzák, de annak szövegösszefüggéseiből való kiragadása egyetlen mondat más összefüggésbe való helyezése

valóban alkalmas hamis látszat keltésére a Kúria álláspontja szerint is. A Kúria tehát egyetért azzal az értékeléssel a jogerős ítéletben, hogy a közlés aránytalanul mutatja be a felperes valós tevékenységét, tulajdonképpen a büntetőjogi és szabálysértési képviselőt emeli ki, illetve egy létező szakmai álláspont összefüggéseiből kiragadott töredékes közlésével valóban hamis látszatot kelt. A korábbiak szerint a jogszabály a valós tények hamis színben való feltüntetését is jogsértésnek minősíti.

- [50] Azzal is egyetértett a Kúria a konzultációs ív megítélése tekintetében, hogy nem sajtótermékről van szó, nem nyilvános politikai, közéleti vitáról, hanem egy kormányzati álláspont kinyilatkoztatásáról. A politikai vitára vonatkozó speciális rendelkezések tehát valóban nem alkalmazhatóak a konkrét esetben, arra is figyelemmel, hogy itt egyfajta állami, azaz közhatalmi jellegű megnyilatkozásról (még ha nem is jogszabályról) van szó, ezért a véleménynyilvánítás szabadsága ebben a körben valóban külön nem értelmezhető. A Kúria szerint ugyanakkor a másik oldalról ehhez képest szükségtelen annak külön elemzése, vagy a bíróság általi minősítése, hogy a konzultáció esetében politikai marketingeszközzel, politikai reklámról van-e szó, vagy sem.
- [51] Az természetesen a Kúria szerint sem vitatható, hogy az alperes egyik feladata lehet a kormányzati kommunikáció megvalósítása, de ennek során az alperesnek is tiszteletben kell tartania a személyiségi jogok védelmének ismertett általános szabályait, ez alól az alperes sem kapott jogszabályi felmentést, nyilvánvalóan nem lehet semmilyen „szükséghelyzetről” beszélni a konzultáció megvalósítása kapcsán.
- [52] Mindezekre figyelemmel a Kúria szerint a jogerős ítélet a kereset jogalapja vonatkozásában helytálló döntést hozott, a bizonyítékokat okszerűen, logikai hiba nélkül mérlegelte. A Kúria szerint a jogerős ítélet eleget tett indokolási kötelezettségének is. Önmagában az a körülmény, hogy a kifejtett indoklással az alperes nem ért egyet, nem jelenti az indokolás hiányosságát.
- [53] A Kúria szerint a jogerős ítélet helytállóan, a joggyakorlattal összhangban alkalmazta a jogsértés lehetséges, illetve a felperes által ezek közül igényelt jogkövetkezményeit. Az elégtétel adása körében valóban szükségesnek tartotta a nyilvánosság bővítését az MTI Országos Sajtószolgálatának közlésén kívül, hiszen a konzultáció íveit valóban több millió példányban terítették az egész országban. Azzal is egyetértett a Kúria, hogy a jelen esetben nincs értelme a „kikényszerített sajnálkozás” előírásának, ezért azt a jogerős ítélet alappal mellőzte.
- [54] A Kúria álláspontja szerint a jogerős ítélet a sérelemdíj mértéke meghatározásánál is megalapozott mérlegelés után jutott arra a következtetésre, hogy 2.000.000 forint összeg elegendő, ugyanakkor szükséges is. A közlés kiemelkedő nyilvánossága és a jogsértés ezáltal is megnövelt tárgyi súlya indokolja és megalapozottá teszi a viszonylag magas összegű sérelemdíj megítélését. Az alperes a jelen eljárásban egy elkülönült állami szerv, ezért személyiségi jogi jogsértés esetében nincs jogi akadálya a terhére sérelemdíj megállapításának sem. A Kúria tehát a sérelemdíj vonatkozásában sem látott alapot a jogerős ítélet egyébként is kivételes felülmérlegelésére.
- [55] A Kúria mindezekre figyelemmel az érdemben helytálló jogerős ítéletet hatályában fenntartotta.

Az alkalmazott jogszabályok és az alkalmazott joggyakorlat

- [56] Ptk. 2:42. § (1), (2) bekezdés, 2:45. § (2) bekezdés, 2:52. §.

Záró rész

- [57] A Kúria az alperes felülvizsgálati kérelmét tárgyaláson bírálta el. A felülvizsgálati eljárásban pervesztes alperes köteles a felperesnek megfizetni a felülvizsgálati eljárási költséget, amely

Pfv.IV.21.348/2018/7.

jogszabály alapján mérlegeléssel került megállapításra. A le nem rótt felülvizsgálati eljárási illetéket az alperes személyes illetékmentessége folytán az állam viseli.

Budapest, 2019. november 20.

Dr. Baka András s.k. a tanács elnöke, Dr. Pataki Árpád s.k. előadó bíró, Dr. Kovács Zsuzsanna s.k. bíró